

THEMA: *NEE*

Tekst: Lex van Almelo Beeld: Shutterstock

Menig accountantskantoor houdt er een dubbele moraal op na: het sluit geen enkele sector bij voorbaat uit, maar gaat toch niet in zee met drugs- of seks-gerelateerde klanten. De kantoren lijken de laatste jaren bewuster bezig met klantacceptatie, vanwege reputatierisico of 'gedoe'. Maar soms zijn ze flexibel.

NEE

ALS HET ONDER DE GORDEL IS

In 2004 verbrak Deloitte de banden met de van witwassen verdachte zakenman Erik de Vlieger. Uit een rondgang van de Accountant kwam onder meer naar voren dat de big four dubieuze cliënten niet accepteren vanwege aansprakelijkheids- en reputatiesico's. Welke cliënten zij wel en niet dubieus vonden, werd niet helemaal duidelijk. Maar met criminaliteit en

zwart geld willen zij in ieder geval niets van doen hebben. Bij enkele grote kantoren zijn die sectoren absoluut verboden, net als religieuze sekten overigens.

Maar hoe zit het met een branche die wordt gedoogd en dus legaal is? De Accountantskamer tikte vorig jaar een registeraccountant op de vingers die de jaarrekening van een coffeshop had samengesteld, terwijl een

kasadministratie ontbrak. Bovendien had hij geen melding gemaakt van ongebruikelijke transacties. De Accountantskamer legde geen maatregel op en gaf de beroepsgroep "in overweging" geen diensten meer te verlenen aan "entiteiten die zich met gedoogde en tegelijk buitenwettelijke activiteiten inlaten", zoals een coffeshop. De werkzaamheden voor zulke cliënten bergen namelijk →

“een onaanvaardbaar en nauwelijks te vermijden risico van niet integer handelen” in zich.

In de reacties op de uitspraak kreeg de voorzitter van de Accountantskamer het zwaar te verduren. Want een goede ao/ic zegt ook niet alles. En alsof de financiële sector zo *kosher* is? Moet de accountant juist niet zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen als ‘politieagent’? Een bank mag toch ook niet zo maar de rekening van een coffeeshop opzeggen (zie *Bankrekening coffeeshop niet opzeggen*)? Hoe zit het nu? Zeggen accountants nee tegen een coffeeshop? Zijn er klanten en sectoren die zij bij voorbaat uitsluiten en waaraan zij hun vingers niet willen branden?

THE BULLDOG

“Ja, we hebben een accountant”, zegt de dame die de telefoon opneemt bij Leidseplein Beheer bv, de eigenaar van Nederlands bekendste coffeeshop *The Bulldog*. Die accountant blijkt JAN©. Bij de jaarrekeningen van 2011 tot en met 2013 heeft het kantoor ‘geen oordeel’ verstrekt. Bij ons verzoek om een toelichting stuiten wij op de muur van geheimhouding. Ook Leidseplein Beheer beantwoordt nadere vragen niet. JAN© is niet het enige kantoor dat coffeeshops bedient. Een compliance officer van een top-10-kantoor: “Ja, wij hebben twee coffeeshops als klant. Wij hebben de afweging van de Accountantskamer wel gezien, maar de shops waren al klant van het kantoor dat wij hebben overgenomen. Wij monitoren deze klanten heel strak en reageren onmiddellijk als wij iets twijfelachtigs tegen komen. Wij hebben twee boekenonderzoeken uitgevoerd en niets bijzonders kunnen vinden. Het enige bijzondere is de branche waarin zij werkzaam zijn - een branche, waarmee wij eigenlijk liever niet worden geassocieerd.”

‘VEEL ELLENDE’

“Bepaalde mensen” bij voorbaat uitsluiten gaat de partner van een regiokantoor te ver. Het doet hem

BANKREKENING COFFEESHOP NIET OPZEGGEN

Van Lanschot Bankiers vond het risico “onaanvaardbaar en onacceptabel”. JEM Horeca, storte als uitbater van de Maastrichtse coffeeshop *Cool Running* maandelijks vijftig á zeventig mille in biljetten van vijftig euro bij de bank. De bankiers vreesden voor hun integriteit en reputatie en zegden de rekening op.

Het Gerechtshof Den Bosch stak daar een stokje voor. De bank heeft de risico's niet aangetoond. Overstappen naar een andere bank lukte niet. En: “Van Lanschot heeft niet betwist dat het zonder toegang tot het bancaire betalingsverkeer moeilijk is om haar onderneming te exploiteren en deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer, en dat JEM Horeca als zij wordt verstoken van een betaalrekening een groot veiligheidsrisico loopt.”

zelfs denken aan de Tweede Wereldoorlog. “Maar nee, wij doen geen coffeeshops of seksindustrie, want je krijgt er veel ellende mee. Ik kan mijn diensten niet tegen een fatsoenlijke prijs aanbieden als ik veel extra onderzoek moet doen. Dan wordt de rekening wellicht tien keer zo hoog.” Een groot deel van de antwoordende accountants vindt dat je elke cliënt op zijn eigen merites moet beoordelen. Is het management integer? Zijn

er negatieve berichten over de klant? Zijn de administratieve processen op orde? Heeft de directeur een overdadige levensstijl?

Maar deze ogenschijnlijk flexibele houding belet hen niet drugs- en seksondernemingen zonder meer in de ban te doen, omdat zij besmettelijk zijn voor de reputatie. Toch vonden we enkele kantoren die niet voor deze branches terugdeinzen. Een externe compliance-adviseur

ENGE SECTOREN

Moet kunnen
(maar niet bij ons):

Drugs
Seks
Religieuze sekten

Ja, maar wel goed
oplettten:

Bouw
Café's
Taxibedrijven
Autosloperijen

Vastgoed
Trustkantoren
Boeren en telers
Tandartsen

Ach, overal gaat het
wel eens mis:

Mode
Banken

had onlangs een opdrachtgever die hard groeide en niet al te kritisch was op klanten. "Daar zaten ook gedoogde drugs- en seksondernemers tussen, met wie goede afspraken zijn gemaakt. Het kantoor wil dit niet aan de grote klok hangen, anders komen ze allemaal. Ik heb overigens wel eens gehoord dat een accountant geen afscheid durft te nemen van een drugs crimineel."

UNHAPPY ENDING

Hoe denken accountant over legale massagesalons? Een top-10-kantoor accepteerde een sjieke dame met een seksuele praktijk aan huis toch maar niet als klant. Op de vrouw en haar bedrijf viel weinig aan te merken. Maar kun je dat ook zeggen van de klanten en hun geld?

Nieuwe klanten wren lijkt gemakkelijker dan afscheid nemen van bestaande. Zo heeft bovengenoemd kantoor toch een klant uit de seksbranche. Om te voorkomen dat accountants 'besmet' raken door bij de klant naar binnen te gaan, stuurt het kantoor een vrouwelijke accountant naar deze klant.

Als er geen sprake is van zwart geld of criminaliteit moet 'een nette salon' kunnen, zegt een directielid van een regionaal kantoor. Hij weet precies wanneer een salon niet netjes is: "Als

er onder de gordel wordt gewerkt." Een andere accountant zegt het zo: "Een *happy ending* voor de klant van de salon, is een *unhappy ending* als klant van het kantoor."

ROTTE KIES

Een forensisch accountant: "Zogenaamd niet-integere personen vind je in alle branches en alle bedrijven. Waar moeten we dan de grens leggen?" Hij zegt nee als hij het gevoel heeft dat de opdrachtgever hem wil gebruiken om gewenste conclusies van een gezaghebbend stempel te voorzien. "Je kunt aan een klus bijvoorbeeld vijftienduizend euro verdienen, maar voor vijftigduizend gezeur krijgen."

Er zijn heel wat sectoren die extra waakzaamheid vergen, maar waar een accountant zelden 'nee' tegen zegt. De bouw bijvoorbeeld. Een accountant die wij spraken weet nog goed dat het NIVRA na de parlementaire enquête bouwnijverheid met een handreiking kwam om bouwondernemingen toch te kunnen controleren.

Tegen vastgoedondernemers zeggen accountants zelden nee. "Ondernemers kleuren nu eenmaal niet altijd tussen lijntjes. Taxibedrijven zijn daarvan ook een voorbeeld."

Banken worden niet gezien als onfatsoenlijk.

Tandartsen - en in mindere mate andere declarerende beroepsgroepen - zijn in de ogen van sommige accountants een risicofactor. Eén kantoor weigerde een tandarts als klant, nadat uit wat googlen bleek dat deze uit het beroep was gezet en op naam van een geregistreerde tandarts wilde doorgaan.

KINDERARBEID

Accountants wijzen klanten de laatste jaren niet vaker de deur, maar zijn wel bewuster bezig met screening, zeggen zij. Morele en imago-overwegingen geven de doorslag. En soms zeggen ze gewoon 'nee' omdat de klant te weinig wil betalen.

Natuurlijk zijn zij tegen kinderarbeid, maar daarmee is de modebranche nog niet taboe. Een vaktechnicus van een top-10-kantoor: "Primark bijvoorbeeld staat bekend om het inzetten van kinderarbeid. Toch zou dit bedrijf als klant kunnen worden geaccepteerd. Want weten wij van andere merken waar Made in Holland staat dat er sprake is van acceptabele sociale omstandigheden? Als er geen sprake is van excessen - zoals criminaliteit - worden deze klanten gewoon geaccepteerd." ←

Noot

Voor dit artikel is contact gezocht met tientallen accountants(kantoren). Ongeveer de helft kwam met een antwoord. Van de big four-kantoren kwam geen reactie. Dit stuk is gebaseerd op de reacties van drie top-10-kantoren, enkele middelgrote en kleine kantoren, een compliance-adviesbureau en een forensisch accountantskantoor.

'EEN HAPPY ENDING VOOR DE KLANT

VAN DE SALON, IS EEN UNHAPPY ENDING

ALS KLANT VAN HET KANTOOR.'

BECIJFERD:REGELDRUK

Tekst: Erwin Breij, Björn Remmerswaal

Omvang jaarverslagen

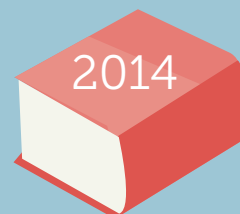
(Bestuursverslag + jaarrekening en toelichting: 33 beursgenoteerde ondernemingen)

1994

58

pagina's

2014

188

pagina's

Van accountantsverklaring naar uitgebreide controleverklaring

Steekproef van tien beursfondsen.
Aantal woorden accountantsverklaring (gemiddeld):

IFRS-bundel

Editie 2006

2.387

pagina's

Editie 2015

4.576

pagina's

Controlestandaarden

Aantal pagina's

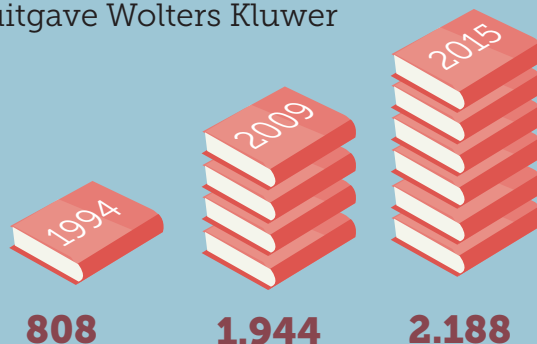

Richtlijnen voor de accountantscontrole 1996	382
Richtlijnen voor de accountantscontrole 2002	537
NV COS 2005	733
NV COS 2014	922

* Exclusief Engelstalige versies.

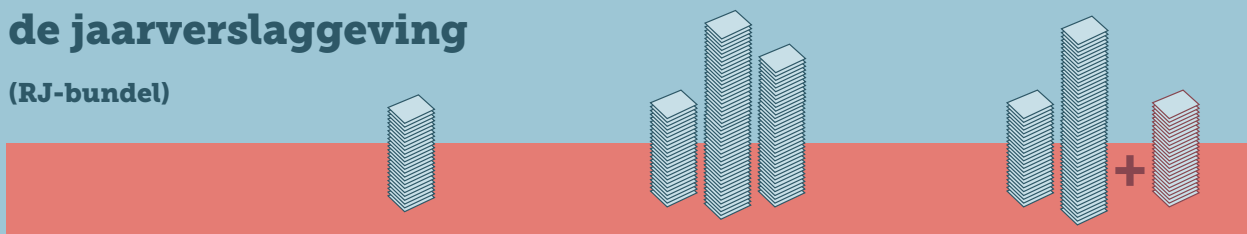
Belastingwetten

Aantal pagina's in jaarlijkse uitgave Wolters Kluwer

Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ-bundel)

(RJ-bundel)

Aantal pagina's	1.064	1.707	1.350 + 280 = 1.630
	RJ-bundel 1998	RJ-bundel 2004	RJ-bundel 2014 + RJk-bundel 201

Wetgeving accountantsberoep

2005

Wet op de registeraccountants (WRA)	7.343
Wet op de Accountants-administratie-consulenten (WAA)	7.873

2015

Wet op het accountantsberoep (Wab)	5.839
Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta)	11.165
Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta)	6.453
Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra)	7.847

